

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3505/24
25.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ, обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Славиша Јовановић, адвокат из Београда, ул.Гласиначка бр.11, против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Ранко Дабетих, адвокат из Београда, ул.Народних хероја бр.19/4, ради утврђења и раскида уговора, одлучујући о жалби тужиља изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 9434/23 од 26.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиља и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 9434/23 од 26.12.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиља којим су тражиле да суд утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен између примаоца издржавања сада пок.ГГ и даваоца издржавања сада пок. ДД, снабдевен округлим печатом Четвртог општинског суда у Београду и потписом судије под Р.364/83 од 25.03.1983. године, као и да утврди да је 1/2 идеалних сувласничких делова на кући, кућни број ..., у улици ... у ..., постојећој на кат.парц.. КО ..., уписаној раније као земљишно-књижно тело 3, у земљишно-књижном улошку ..., а сада у лист непокртности број ... КО ..., чини заоставштину сада пок.ГГ, а што би тужена дужна била дужна да призна и трпи. У ставу другом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиља којим су тражиле да се раскине уговор о доживотном издржавању закључен између примаоца издржавања сада пок. ГГ, и даваоца издржавања сада пок.ДД, снабдевен округлим печатом Четвртог општинског суда у Београду и потписом судије под Р.364/83 од 25.03.1983. године и да утврди да 1/2 идеалних сувласничких делова на кући, кућни број ..., у улици ... у ..., постојећој на кат.парц... КО..., уписаној као земљишно-књижно тело 3 у земљишно-књижном улошку ..., а сада у лист непокртности број ... КО ..., чини заоставштину сада пок. ГГ, а што би

тужена била дужна да призна и трпи. У ставу трећем изреке обавезане су тужиле да на име накнаде трошкова парничног поступка туженој исплате износ од 906.750,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавиле тужиле побијајући је у целости због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је благовремено доставила одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 372 ЗПП-а (“Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506 ЗПП-а (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са свим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужилца није основана.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд, пази по службеној дужности. Супротно жалбеним наводима тужилца, побијана пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је изрека јасна и непротивречна сама себи и разлозима пресуде, а у пресуди је дато довољно јасних и непротивречних разлога, о битним чињеницама на којима је одлука заснована, тако да пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према чињеничном стању у списима предмета тужбу у овој правној ствари 24.06.1996.године, поднео је преко пуномоћника-адвоката отац тужилца, сада пок.ЂЂ, (преминуо у току ове парнице 11.10.2002. године), против тужене сада пок.ДД, (преминуле у току ове парнице 18.06.1996. године баке тужене, а која је била његова сестра). Основним тужбеним захтевом тражено је утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању који је закључен између пок. ГГ преминуле 26.04.1996. године, као примаоца издржавања и сада пок. ДД, као даваоца издржавања, којом је извршено располагање куће у ... у улици ... Правни основ за основни тужбени захтев, заснован је на тврдњи да је оспореним уговором о доживотном издржавању обухваћена и 1/2 идеалног дела предметне куће, која је сусвојина сада пок.ЂЂ, сина примаоца издржавања, сада пок. ГГ, и да уговор није ни закључен, јер није оверен од стране судије. Правни основ постављеног евентуалног тужбеног захтева ради раскида истог уговора заснован је на тврдњама да давалац издржавања, сада пок.бака тужене није извршавала обавезе из уговора према примаоцу издржавања већ је то чинио њен син, сада пок.ЂЂ, који је мајку и сахранио. Током поступка првостепени суд је извршио увид у оригинал уговора о доживотном издржавању Четвртог општинског суда у Београду Р.364/83 од 25.03.1983. године, (оверу извршила Општина Врачар дана 07.06.1996. године), на коме стоји да је оверу уговора извршила судија ДД. Према садржини наведеног уговора о доживотном издржавању, давалац издржавања ДД, се обавезала да ће мајку ГГ, као примаоца издржавања доживотно пазити, чувати и неговати, да ће је после смрти сахранити и подушја по месним обичајима издати, а да ће јој заузврат прималац издржавања, после своје смрти оставити стан у ..., улици ..., у стамбеној породичној згради, изграђеној на парцели број ..., уписаној у ЗКУЛ ... као ЗК

тело III КО ..., који се састоји од 1 кухиње, 2 мање собе, 1 шпајза, 1 wc-а, и 1 предсобља, у укупној површини од 40 м², и у сутурену једну оставу, једну вешерницу, 1 wc са ходником, које просторије у сутурену искључиво користи прималац издржавања (члан I, члан II, члан III уговора). Правоснажном пресудом на основу признања Првог општинског суда у Београду П.3682/90 од 08.11.1991. године, је утврђено да је ЂЂ сувласник на 1/2 идеалног дела стамбене зграде у ..., у улици ..., на парцели кп.бр..., уписаној у ЗКУЛ ... КО..., као ЗК тело III, који део чини стан на спрату површине 40 м², и таван и тужена сада пок.ГГ је обавезана да трпи укњижбу права сусвојине тужиоца, у тој парници је тужену по решењу Центра за социјални рад општине Палилула од 09.10.1991. године заступао старалац за посебан случај ЕЕ из ... који је у име и за рачун тужене на рочишту признао тужбени захтев у целисти. Парнични поступак који се водио између сада пок. ЂЂ и тужене ЖЖ ради иселења пред Првим општинским судом у Београду под П.бр. 12609/93 је прекинут правоснажним решењем од 24.02.1997.године. Према обавештењу вд. председника Четвртог општинског суда у Београду Су. 36/96-65 од 09.02.1996. године који је упућен Првом општинском суду у Београду произилази да здружење списа оспореног уговора о доживотном издржавању Р бр. 364/83 није могуће будући да је спис комисијски уништен 20.04.1991. године, а увидом у уписник Р за 1983. годину констатовано је да је под бројем Р бр. 364/83 дана 01.02.1983. године запримљен предлог предлагача ГГ, против противника предлагача ДД, ради овере уговора о доживотном издржавању, да је у наведеном уписнику констатовано да је уговор дана 18.03.1983. године враћен странкама из чега се може закључити да није оверен из неких процесних или других недостатака јер се из истог уписника види да је код осталих уговора о доживотном издржавању, који су оверени у уписнику назначено “оверен уговор” и да из извештаја радника архиве 33 од 08.02.1996. године стоји да је предмет Р бр. 364/83 комисијски уништен, будући да су постојали сви услови за то а како остали оверени уговори из тог периода нису уништени и даље се налазе у архиви, из те чињенице се намеће закључак да уговор под бр. Р бр.364/83 није оверен. Из исказа сведока ИИ произилази да је она у периоду од 1980. до 1990. године поступала као судија у ванпарничним предметима Четвртог општинског суда у Београду, да је искључиво она оверавала уговоре о доживотном издржавању и да је на овереној фотокопији уговора о доживотном издржавању Четвртог општинског суда у Београду Р бр. 364/83 од 25.03.1983. године у списим предмета њен потпис, као судије која је уговор оверила. Из извода из листа непокретности ... КО ... са стањем на дан 29.11.2022. године произилази да су као носиоци права коришћења на кат.парц. ... КО ... означени ЈЈ са уделом од 2/4, ЂЂ са уделом од 1/4 и ГГ са уделом од 1/4, а да су као носиоци права својине на посебном објекту који се налази на кућном броју ... у улици ... чија површина износи 91 м² који се састоји од вишесобног двоетажног стана означени ЂЂ и ГГ свако са уделом од по 1/2 идеалних делова. У току парничног поступка преминула је и ЖЖ дана 06.05.2016. године па је парницу преузела њена кћерка ВВ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања применом одредбе члана 117 Закона о наслеђивању (“Службени гласник Републике Србије“ бр. 52/74,1/80), првостепени суд је одбио основни тужбени захтев тужиља као неоснован. Спорни уговор о доживотном издржавању садржи потпис уговарача, напомену да је уговарачима уговор прочитан након што је увидом у личне карте утврђен њихов идентитет, напомену да су уговарачима предочене све имовинско правне последице

закључења уговора, одговарајућу ознаку у Р уписнику, датум овере, који долази након дана када је неспорно уговорачима враћен неоверен, потпис судије чија аутентичност је потврђена од саме поступајуће судије и печат суда, те са аспекта форме у свему испуњава услове за пуноважност предвиђене тада важећег Закона о наслеђивању. С тога није од значаја да је претходно уговор био враћен странкама 18.03.1983.године неоверен као и чињеница да је комисијски уништен пре истека рока за чување оверених уговора о доживотном издржавању из тог периода. Имајући у виду напред наведено самим тим је и неоснован захтев тужила којим су тражиле да 1/2 иделног дела куће у ул. ... представља заоставштину сада пок. ГГ.

Када је у питању евентуални тужбени захтев за раскид уговора о доживотном издржавању због неиспуњења исти је такође неоснован. Није спорна међу парничним странкама околност да је у периоду од 1991. до 26.04.1996. године као дана смрти сада пок. ГГ била смештена у стану свог сина сада пок. ЂЂ и да није била у контакту са својом кћерком као даваоцем издржавања али у конкретном случају на страни даваоца издржавања не постоји кривица за неиспуњење уговора. Ово с тога што из исказа саслушаних сведока којима је суд поклонио веру произилази да смештање примаоца издржавања у одговарајућу геријатријску установу је уследило након што се њено здравствено стање погоршало и након што је од стране лекара то саветовано даваоцу издржавања. Реч је о поступку даваоца издржавања који је предузет у најбољем интересу примаоца издржавања којој је била неопходна целодневна нега од стране стручно оспособљених лица уз надзор лекара. Непружање неге примаоцу издржавања у наведеном периоду од стране даваоца издржавања ДД и њене кћерке ЖЖ је последица њихове објективне немогућности да то чине, с обзиром да их је у томе спречавао управо син примаоца издржавања и отац овде тужила сада пок. ЂЂ. Тужиле, као правне следбенице лица које је даваоца издржавања и кћерку даваоца издржавања спречавало да своју уговорну обавезу изврше не могу захтевати раскид предметног уговора због неизвршења од стране даваоца издржавања. На неиспуњење уговорних обавеза се не може позивати она страна чијом је кривицом друга уговорна страна онемогућена да своју обавезу изврши.

Нестоје жалбени наводи тужила да је нејасна оцена изведених доказа, тј.које доказе је ценио и којим доказима је првостепени суд поклонио веру, односно да је нејасно на који начин је првостепени суд утврдио све битне чињенице када је одбио тужбени захтев тужила као неоснован.

По ставу Апелационог суда, првостепени суд је у образложењу побијане пресуде правилно изнео садржину изведених доказа како писмених тако и исказа саслушаних сведока и парничних странака које је правилно ценио и дао јасно и аргументовано образложење за дати закључак да је тужбени захтев тужила како основни који се односи на утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању тако и евентуални за раскид истог неоснован. Наиме, све важне чињенице за доношење одлуке којом је одбијен тужбени захтев тужила као неоснован, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно оценио у смислу члана 8 Закона о парничном поступку, и то како правилном оценом изведених доказа појединачно, тако и у међусобној вези, као и на основу резултата целокупног поступка, дајући јасне разлоге о доказаним чињеницама, те Апелациони суд не налази било какву сумњу у правилност

утврђеног чињеничног стања до ког је првостепени суд дошао на основу слободног судијског уверења, савесном и брижљивом оценом изведених доказа. Имајући у виду изнето, супротно жалбеним наводима тужила, првостепени суд је дао јасне, непротивречне разлоге који су довољни да одговоре на суштинске аспекте чињенично-правне аргументације за дати закључак. Правилно је првостепени суд, поступајући у складу са овлашћењима из члана 8 Закона о парничном поступку, навео разлоге из којих је поклонио веру неким од саслушаних сведока, односно парничних странака, а из ког разлога одређенима није поклонио веру, које разлоге прихвата и овај суд као другостепени. Све околности које у жалби тужиле наводе, цењене су у склопу са осталим доказима изведеним током поступка и по налажењу овог суда исти нису од утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Ценећи жалбене наводе тужила, по ставу другостепеног суда мора се имати у виду члан 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода којим је прописана обавеза судова да образложе своје одлуке. Међутим, наведена одредба не може се тумачити у том смислу да налаже да суд исцрпно одговори на сваки изнети аргумент (*Van de Hurk v. Netherlands*, став 61), јер од природе саме одлуке коју суд доноси зависи да ли је дужан да је образложи (*Ruiztoría v. Spain*, став 29) и о томе се може одлучивати само у светлу околности датог предмета. Супротно жалбеним наводима тужила, побијана пресуда је разумљива, садржи разлоге о битним чињеницама који су јасни и сагласни изведеним доказима, те нема противречности између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа и изведених доказа.

Жалбеним наводима, тужиле у ствари на свој начин интерпретирају утврђено чињенично стање понављањем навода који су истицани током првостепеног поступка. Све наведене околности које поново у жалби тужиле истичу, правилно су цењене од стране првостепеног суда у склопу са осталим доказима изведеним током поступка.

Неоснован је жалбени навод тужила у коме истичу да првостепени суд није поступио по налогу Окружног суда из одлуке Гж 445/09 од 21.05.2008. године, односно да није прибавио доказ од тужене, на околност да ли је и када зарад заштите својих права из уговора о доживотном издржавању евентуално извршила забележбу уговора о доживотном издржавању у јавној књизи или на други начин од примаоца издржавања тражила средства обезбеђења, када из исказа сада пок. ДД и касније њене кћерке несумњиво произилази да нису извршиле забележбу уговора о доживотном издржавању.

Такође је неоснован жалбени навод тужила да је непокретност која је била предмет уговора о доживотном издржавању већ била правноснажно отуђена, јер је утврђено правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду да је ЂЂ сувласник на 1/2 идеалног дела непокретности, а на основу чега је и извршена укњижба, када се са друге стране има у виду да непокретност кућа – кућни број у ул. ... се састоји од стана – вишесобног двоетажног стана и да је предмет уговора о доживотном издржавању био стан који се налази у партеру у кући у ул. ..., који се састоји од једне кухиње, две мање собе, једног шпајза, једног ВЦ-а са предсобљем, у укупној површини од 48 м² и једне оставе и вешернице са ходником у сутерену и ВЦ-

ом, док се пресуда на основу признања, којом је утврђено да је сада пок. ЂЂ сувласник на 1/2 идеалног дела стамбене зграде у ул. ... у ..., односи на стан на спрату површине 40 м² и таван, из чега произилази да се ради о физички и фактички посебним деловима непокретности иако из листа непокретности произилази да су сувласници на предметној стамбеној згради ЂЂ и сада пок. ГГ, свако са по 1/2 идеална дела непокретности.

Неосновано тужиље у жалби истичу и понављају изнете наводе током поступка да је спорни уговор о доживотном издржавању непостојећи у ситуацији када је од стране судије која је оверила уговор утврђено да је потпис на уговору аутентичан и да су испуњени сви остали услови предвиђени Законом о наслеђивању, то је без значаја чињеница што је у “Р” уписнику изостала констатација да је уговор оверен и да је уништен пре рока у коме је морао бити чуван, а како је то правилно закључио првостепени суд.

По одредби члана 195 ЗОН уговор о доживотном издржавању мора бити закључен у писменом облику и оверен од судије који је дужан да пре овере странкама прочита уговор и да примаоца издржавања нарочито упозори на то да имовина обухваћена уговором не улази у заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници, а недостатак законом предвиђене форме из члана 195 став 2 ЗОН санкционисан је ништавошћу уговора. Уговор је строго формални правни посао и форма је услов његове пуноважности. Законом предвиђена форма има два кумулативно одређена елемента писмени облик и оверу, којом судија потврђује садржину исправе о уговору. Писмена форма подразумева постојање потписане исправе, а судском овером се у законом предвиђеној процедури потврђује садржина уговора и пре тога предузимају радње наведене у члану 195 став 1 ЗОН. Уговор настаје тек када све законом предвиђене радње које представљају елементе форме буду спроведене. Како је сагласност воље уговорних страна изражена у законом прописаној форми то исти производи правно дејство насупрот жалбеним наводима тужиља будући да је спорни уговор сачињен у писменој форми и оверен од стране поступајућег судије која се својим потписом и печатом суда потврдила да су спроведене радње у смислу члана 195 ЗОН.

Према члану 184 Закона о ванпарничном поступку (“Службени гласник СРС” бр. 25/82.. “Службени гласник РС” бр.46/95 са каснијим изменама и допунама) је прописано да се потврђивање исправе врши према одредбама члана 166-174 тог закона. Ако одредбама овог одељка није другачије одређено, те да се потврђивање врши на самој исправи потписом судије и стављањем печата суда. Следом изнетог неосновани су жалбени наводи тужиља да је спорни уговор о доживотном издржавању непостојећи у ситуацији када је исти закључен у законом прописаној форми, потписан од стране поступајуће судије и на којем постоји печата суда што значи да су у свему испоштовани услови предвиђени одредбом члана 195 ЗОН.

Неосновано тужиље у жалби истичу да правни претходник тужене није извршавао уговором преузете обавезе у периоду од 1991. до 1996. године, те да су испуњени услови за раскид истог у ситуацији када је давалац издржавања објективно била онемогућена да ту обавезу уговором преузету испуњава, није могла да дође у контакт са својом мајком, сада покојном ГГ, ни лично, ни преко телефона, будући да је

у томе била спречавана, како она лично, тако и њена кћерка, то је правилан закључак првостепеног суда да се на раскид уговора због неиспуњења не може позивати страна која је неиспуњење уговора скривила. Да би једна страна могла да се позива на раскид уговора због неиспуњења потребно је да дужник уговор није испунио због своје кривице, мора постојати скривљено понашање дужника да би се уговор могао раскинути због неиспуњења. Раскид уговора због неиспуњења треба посматрати са аспекта начела Закона о облигационим односима, равноправности учесника и начела савесности и поштења. Како је у конкретном случају правни претходник тужене кривицом правног претходника тужила била објективно спречена да извршава уговором преузете обавезе то је правилна одлука првостепеног суда којом је одбио евентуални тужбени захтев за раскид уговора због неиспуњења.

Приликом одлучивања овај суд је имао у виду и остале жалбене наводе тужила, али је нашао да се истима не доводи у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања, нити законитост донете првостепене одлуке, па их овај суд није посебно ни образлагао.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке, будући да је донета правилном применом материјалног права и туженој која је у овом спору успела била заступана од стране пуномоћника из реда адвоката су признати само нужни и неопходни трошкови за вођење ове парнице.

На основу изложеног, Апелациони суд у Београду је, применом одредбе члана 373 став 1 тачка 2 и 387 тачка 2 Закона о парничном поступку, донео одлуку као у изреци.

Захтев тужила за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен, као неоснован, будући да у жалбеном поступку нису успеле, док је захтев тужене одбијен, као неоснован, будући да сачињавање одговора на жалбу није нужна процесна радња, па је донета одлука као у ставу другом изреке, а применом одредбе члана 161 ЗПП-а.

**Председник већа – судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић